RETTENS DOM (Femte Afdeling)

6. december 2005 *

I sag T-48/02,

**Brouwerij Haacht NV,** Boortmeerbeek (Belgien), ved avocats Y. van Gerven, F. Louis og H. Viaene, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

**Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber** ved A. Bouquet og W. Wils, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om annullation, subsidiært nedsættelse af den bøde, som sagsøgeren er blevet pålagt ved artikel 4 i Kommissionens beslutning 2003/569/EF af 5. december 2001 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 81 (sag IV/37.614/F3 — PO/Interbrew og Alken-Maes) (EUT 2003 L 200, s. 1),

* Processprog: nederlandsk.

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Vilaras, og dommerne E. Martins Ribeiro og K. Jürimäe,

justitssekretær: fuldmægtig J. Plingers,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 9. december 2004,

afsagt følgende

**Dom**

**Retsforskrifter**

1 Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel [81] og [82] (EFT 1959-1962, s. 81), bestemmer følgende i artikel 15, stk. 2:

»Ved beslutning kan Kommissionen pålægge virksomheder og sammenslutninger af virksomheder bøder på mindst 1 000 og højst 1 000 000 EUR, idet sidstnævnte beløb

dog kan forhøjes til 10% af omsætningen i det sidste regnskabsår i hver af de virksomheder, som har medvirket ved overtrædelsen, såfremt de forsætligt eller uagtsomt:

a) overtræder bestemmelserne i traktatens artikel [81], stk. 1, eller artikel [82], eller

b) handler i strid med et påbud meddelt i henhold til [forordningens] artikel 8, stk. 1.

Ved fastsættelsen af bødens størrelse skal der tages hensyn til både overtrædelsens grovhed og dens varighed.«

2 Retningslinjerne for beregningen af bøder i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og artikel 65, stk. 5, i EKSF-traktaten (EFT 1998 C 9, s. 3, herefter »retningslinjerne«) fastsætter en metode til beregning af disse bøders størrelse, »der bygger på fastsættelsen af et grundbeløb, som kan forhøjes i tilfælde af skærpende omstændigheder og nedsættes i tilfælde af formildende omstændigheder« (retningslinjerne, andet afsnit). Ifølge samme retningslinjer »fastsættes [grundbeløbet] på grundlag af overtrædelsens grovhed og dens varighed, der er de eneste kriterier, der er anført i artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17« (retningslinjerne, punkt 1).

3 Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager (EFT 1996 C 207, s. 4, »herefter samarbejdsmeddelelsen«) »angiver betingelserne

for, hvornår virksomheder, der samarbejder med Kommissionen i forbindelse med dennes undersøgelser af en kartelsag, kan fritages for bøder eller få nedsat den bøde, de ellers ville være blevet pålagt« (meddelelsens punkt A 3).

4 Samarbejdsmeddelelsens punkt D lyder således:

»D. Væsentlig bødenedsættelse

1. Hvis en virksomhed samarbejder, uden at alle betingelserne i afsnit B eller C er opfyldt, indrømmes den en nedsættelse på mellem 10%og 50%af den bøde, som den ville være blevet pålagt, hvis den ikke havde samarbejdet.

2. Dette kan navnlig være tilfældet, hvis:

— en virksomhed, inden udsendelsen af en klagepunktsmeddelelse, forsyner Kommissionen med oplysninger, dokumenter eller andet bevismateriale, som bidrager til at fastslå overtrædelsens eksistens

— en virksomhed, efter at have modtaget klagepunktsmeddelelsen, meddeler Kommissionen, at den ikke bestrider de faktiske omstændigheder, som Kommissionen bygger sine indvendinger på.«

## Sagens faktiske omstændigheder

5 I 1999 indledte Kommissionen under sagsnummer IV/37.614/F3 en undersøgelse af eventuelle overtrædelser af de fælles konkurrenceregler i den belgiske bryggerisektor.

6 Den 29. september 2000 indledte Kommissionen proceduren som led i denne undersøgelse og vedtog en klagepunksmeddelelse mod sagsøgeren samt virksomhederne Interbrew NV (herefter »Interbrew«), Groupe Danone (herefter »Danone«), Brouwerijen Alken-Maes NV (herefter»Alken-Maes«) og NV Brouwerij Martens (herefter »Martens«). Den procedure, der blev indledt mod sagsøgeren, og den klagepunktsmeddelelse, som blev tilsendt denne, vedrørte udelukkende den omstændighed, at sagsøgeren formodedes at være impliceret i et kartel vedrørende det handelsmærkeøl, der sælges i Belgien.

7 Den 5. december 2001 vedtog Kommissionen beslutning 2003/569/EF om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 81 (sag IV/37.614/F3 — PO/Interbrew og Alken-Maes) (EUT 2003 L 200, s. 1), som vedrørte sagsøgeren samt virksomhederne Interbrew, Danone, Alken-Maes og Martens (herefter »den anfægtede beslutning«).

8 I den anfægtede beslutning fastslås det, at der foreligger to forskellige overtrædelser af konkurrencereglerne, nemlig dels et kompleks af aftaler og/eller samordnet praksis med hensyn til handelsmærkeøl i Belgien (herefter »Interbrew/Alken-Maes kartellet«), dels samordnet praksis med hensyn til handelsmærkeøl (herefter »kartellet vedrørende handelsmærkeøl«). I den anfægtede beslutning fastslås det, at Danone, Alken-Maes og Interbrew har deltaget i den første overtrædelse, mens sagsøgeren, Alken-Maes, Interbrew og Martens, har deltaget i den anden.

9 Den overtrædelse, der er lagt til grund over for sagsøgeren, består i, at denne har deltaget i en samordnet praksis vedrørende priser, kundefordeling og udveksling af oplysninger med hensyn til handelsmærkeøl i Belgien i perioden fra den 9. oktober 1997 til og med den 7. juli 1998.

10 Da Kommissionen fandt, at en række oplysninger gav den grundlag for at antage, at den nævnte overtrædelse var ophørt, fandt den det ikke nødvendigt at pålægge de deltagende virksomheder at bringe overtrædelsen til ophør i henhold til artikel 3 i forordning nr. 17.

11 Derimod fandt Kommissionen, at der i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 burde pålægges Interbrew, Alken-Maes, sagsøgeren og Martens en bøde for deres deltagelse i denne overtrædelse.

12 I denne forbindelse anførte Kommissionen i den anfægtede beslutning, at alle deltagerne i kartellet vedrørende handelsmærkeøl havde begået denne overtrædelse bevidst.

13 Ved fastsættelsen af bødernes størrelse anvendte Kommissionen i den anfægtede beslutning den metode, som er beskrevet i retningslinjerne samt i samarbejdsmeddelelsen.

14 I betragtning 335 til den anfægtede beslutning anførte Kommissionen, at en horisontal samordning om priser og markedsopdeling ifølge sin karakter var en meget alvorlig overtrædelse, og at udvekslingen af oplysninger var et instrument til gennemførelsen af denne samordning.

15 I betragtning 337 til den anfægtede beslutning anførte Kommissionen, at hvad angår virkningerne på markedet burde det bemærkes, at parternes forskellige former for hemmelig adfærd havde til formål at fordele kunderne og i sidste ende at fastsætte priserne over det niveau, der kunne opnås under forhold med fri konkurrence. Kommissionen erkendte ligeledes, at den ikke havde bevis for, at samordningen, måske med en enkelt undtagelse, havde ført til justering af markedsadfærden hos de deltagende virksomheder, men at det i hvert fald stod fast, at der på møderne inden for rammerne af handelsmærkekartellet var blevet talt om kundefordeling og priser, og at der i denne forbindelse blev udvekslet oplysninger. Den fandt, at den omstændighed, at udvekslingen af oplysninger vedrørende handelsmærkeøl i Belgien måske kun var foregået én gang mellem de belgiske bryggerier, ikke rokkede ved sagens alvor, fordi formålet med denne samordning — at man ikke bød på hinandens kontrakter med henblik på at forhindre en priskrig — ikke gjorde det nødvendigt regelmæssigt at udveksle oplysninger. Kommissionen anførte, at det derfor ikke uden videre kunne konkluderes, at kartellets virkning på markedet var lig nul eller meget begrænset.

16 I betragtning 338 til den anfægtede beslutning præciserede Kommissionen, at den hvad angik omfanget at det relevante geografiske marked tog højde for, at møderne ganske vist drejede sig om hele det belgiske område, men var begrænset til markedssegmentet handelsmærkepilsner, der udgjorde 5,5% af det samlede belgiske ølkonsum.

17 Kommissionen konkluderede i betragtning 339 til den anfægtede beslutning, at den på denne baggrund fandt, at overtrædelsen udgjorde en alvorlig overtrædelse af artikel 81, stk. 1, EF.

18 I betragtning 340 anførte Kommissionen, at den ved fastsættelse af bødens størrelse skulle tage højde for den faktiske økonomiske magt, som de virksomheder, der havde begået overtrædelsen, havde til at påføre konkurrencen betydelig skade, og at bødeniveauet skulle være således, at det havde en afskrækkende virkning. Den

tilføjede i betragtning 341 til den anfægtede beslutning, at der, for at tage højde for de deltagende virksomheds reelle muligheder for at anrette betydelig skade på ølmarkedet i Belgien, og navnlig handelsmærkesegmentet, måtte differentieres mellem de forskellige virksomheder, der havde deltaget i overtrædelsen. Kommissionen præciserede, at den i betragtning af den omsætning, som de forskellige virksomheder havde opnået med hensyn til mærkevareøl, nåede frem til to kategorier virksomheder. Sagsøgeren og Martens, der havde nået den højeste omsætning inden for handelsmærkesegmentet, faldt ind under den ene kategori. Interbrew og Alken-Maes, der havde nået betydeligt lavere omsætninger inden for dette segment, faldt ind under den anden kategori.

19 I betragtning 342 til den anfægtede beslutning anså Kommissionen det i betragtning af de ovennævnte omstændigheder for rimeligt at pålægge sagsøgeren og Martens bøder på 300 000 EUR og Interbrew og Alken-Maes bøder på 250 000 EUR.

20 For at sikre, at bøden havde en tilstrækkelig afskrækkende virkning, og for at tage hensyn til den omstændighed, at Interbrew og Alken-Maes, som henholdsvis stor international virksomhed og tilhørende en international koncern, i modsætning til sagsøgeren og Martens havde adgang til juridisk- økonomisk ekspertise og midler, som gjorde det lettere for dem at skaffe sig viden om, at deres adfærd udgjorde en overtrædelse, og at være klar over de følger, som dette kunne have i henhold til konkurrencelovgivningen, anså Kommissionen det i betragtning 343 til den anfægtede beslutning for rimeligt at anvende det specifikke grundbeløb for Interbrews' og Alken-Maes' bøder. Kommissionen anførte i betragtning 344 til den anfægtede beslutning, at det bødebeløb på 250 000 EUR, der var fastsat for Interbrew og Alken-Maes, i betragtning af deres respektive størrelse og generelle midler skulle ganges med fem for Interbrews vedkommende og med to for Alken-Maes' vedkommende.

21 I betragtning 345 til den anfægtede beslutning anførte Kommissionen, at overtrædelsens varighed var ni måneder, hvilket ikke bestrides af nogen af parterne, og at denne varighed ikke berettigede til en forhøjelse af bøden.

22 I betragtning 347 til den anfægtede beslutning anførte Kommissionen, at det fremgik, at Interbrew og Alken-Maes havde taget initiativ til møderne om handelsmærkeøl, og at en forhøjelse af bødens grundbeløb med 30% for såvel Interbrew som Alken-Maes var rimelig på grund af denne skærpende omstændighed.

23 Kommissionen lagde derimod ingen formildende omstændighed til grund, idet samtlige de argumenter, der blev påberåbt til støtte herfor, var blevet forkastet i betragtning 348-354 til den anfægtede beslutning. Det bemærkes dog, at Kommissionen i betragtning 351 til den anfægtede beslutning fandt, at der ved beregning af den bøde, der pålagdes sagsøgeren, ingen grunde var til at tage højde for den omstændighed, at virksomhedens omsætning med hensyn til handelsmærkeøl kun udgjorde en lille del af dens samlede omsætning. Kommissionen henviste til, at overtrædelsens grovhed og varighed var de udgangspunkter, der anvendes ved beregning af bøden, og at skønt den tidligere havde beregnet bøder på grundlag af en basistarif, der udgjorde en bestemt procentdel af den relevante omsætning, var de eneste begrænsninger af Kommissionens valgfrihed ved beregning af bøder i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 de lovmæssige tærskler, der er anført i denne bestemmelse. Kommissionen tilføjede, at den desuden ved vurderingen af overtrædelsens grovhed havde taget behørigt hensyn til den økonomiske betydning af den aktivitet, som overtrædelsen vedrørte.

24 Kommissionen anførte dernæst i betragtning 355 til den anfægtede beslutning, at alle de virksomheder, der deltog i kartellet, havde påberåbt sig samarbejdsmeddelelsen.

25 Med hensyn til Interbrew fastslog Kommissionen, at denne virksomhed ikke kunne komme i betragtning til en »betydelig bødenedsættelse« som omhandlet i samarbejdsmeddelelsens punkt C, da den havde taget initiativet til handelsmærkedrøftelserne. Kommissionen anførte dog, at Interbrew havde bragt eksistensen af den samordnede praksis frem i lyset, mens Kommissionen endnu var fuldstændig uvidende om sagen, at virksomheden under hele undersøgelsen havde

ydet vedvarende og fuldstændigt samarbejde, og at den ikke havde bestridt rigtigheden af de faktiske omstændigheder, hvorpå Kommissionen baserede overtrædelsens eksistens. I henhold til samarbejdsmeddelelsens punkt D nedsatte Kommissionen derfor den bøde, der var pålagt Interbrew, med 50%.

26 Med hensyn til Alken-Maes anførte Kommissionen, at denne virksomhed ikke havde bestridt de faktiske omstændigheder, hvorpå Kommissionen baserede handelsmærkekartellets eksistens, men at virksomhedens samarbejde ikke rakte videre end til en simpel besvarelse af Kommissionens anmodning af 22. marts 2000 om oplysninger i henhold til artikel 11 stk. 1, i forordning nr. 17. Kommissionen anså det derfor for passende at nedsætte den bøde, der var pålagt Alken-Maes, med 10% i henhold til samarbejdsmeddelelsens punkt D 2, andet led.

27 Med hensyn til sagsøgeren anførte Kommissionen, at virksomheden efter Kommissionens opfattelse ikke havde bestridt de faktiske omstændigheder, hvorpå Kommissionen baserede overtrædelsens eksistens, men at de oplysninger, som sagsøgeren havde fremlagt for Kommissionen, ikke gik ud over sagsøgerens svar på Kommissionens anmodning af 22. marts af 2000 om oplysninger i henhold til artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 17. Kommissionen fandt det derfor passende at nedsætte den bøde, der var pålagt sagsøgeren, med 10% i henhold til samarbejdsmeddelelsens punkt D 2, andet led.

28 Hvad endelig angår Martens anførte Kommissionen først, at denne virksomhed i sit svar på klagepunktsmeddelelsen havde bestridt overtrædelsens eksistens, således som den blev beskrevet af Kommissionen i klagepunktsmeddelelsen, og dernæst at de oplysninger, som Martens havde fremlagt for Kommissionen, inden klagepunktsmeddelelsen var afsendt, ikke gik videre end til et svar på Kommissionens anmodning af 22. marts 2000 om oplysninger i henhold til artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 17, og endelig, at de dokumenter, som Martens havde fremlagt for Kommissionen efter fremsendelsen af klagepunksmeddelelsen, kun tjente til underbygning af Martens' forsvar eller henviste til den mulige eksistens af en anden overtrædelse af konkurrencereglerne, og at disse omstændigheder ikke kunne

føre til en nedsættelse af bøden. Kommissionen bemærkede imidlertid, at Martens havde samarbejdet under proceduren på en måde, der havde fremskyndet dens forløb, og fandt det passende at nedsætte den bøde, som var blevet pålagt Martens, med 10% i henhold til samarbejdsmeddelelsens punkt D.

29 Den anfægtede beslutnings konklusion lyder således:

»*Artikel 3*

[Interbrew], [Alken-Maes], [sagsøgeren] og [Martens] har overtrådt [...] EF-traktatens artikel 81, stk. 1, [EF] ved at deltage i en samordnet adfærd vedrørende priser, kundefordeling og udveksling af oplysninger med hensyn til handelsmærkeøl i Belgien i perioden fra den 9. oktober 1997 til og med den 7. juli 1998.

*Artikel 4*

De i artikel 3 nævnte virksomheder pålægges på grund af de konstaterede overtrædelser følgende bøder:

a) [Interbrew]: en bøde på 812 000 EUR

b) [Alken-Maes]: en bøde på 585 000 EUR

c) [sagsøgeren]: en bøde på 270 000 EUR

d) [Martens]: en bøde på 270 000 EUR.

[...]«

## Retsforhandlinger og parternes påstande

30 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 27. februar 2002 har sagsøgeren anlagt nærværende sag.

31 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Femte Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling. Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten under retsmødet den 9. december 2004.

32 Under retsmødet har Retten i henhold til artikel 64, stk. 3, i Rettens procesreglement anmodet Kommissionen om at fremlægge en række dokumenter inden for en bestemt frist. På denne baggrund og for at give parterne lejlighed til at fremsætte deres bemærkninger til disse dokumenter har formanden for Femte Afdeling ved retsmødets slutning besluttet at udsætte afslutningen af den mundtlige forhandling.

33 Kommissionen har efterkommet Rettens anmodning om at fremlægge de angivne dokumenter under retsmødet inden for den fastsatte frist.

34 Den 14. marts 2005 har sagsøgeren fremsat sine skriftlige bemærkninger til de nævnte dokumenter. Den 10. maj 2005 har Kommissionen fremsat sine skriftlige bemærkninger til de bemærkninger, som sagsøgeren fremsatte den 14. marts 2005.

35 Formanden for Femte Afdeling afsluttede den mundtlige forhandling den 10. maj 2005. Parterne blev underrettet herom ved skrivelse af 30. juni 2005.

36 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Den anfægtede beslutnings artikel 4, som pålægger sagsøgeren en bøde på 270 000 EUR, annulleres, og om nødvendigt træffes der bestemmelse om ikke at pålægge sagsøgeren en bøde, subsidiært nedsættes den pålagte bøde væsentligt.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

37 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

## Retlige bemærkninger

38 Til støtte for søgsmålet har sagsøgeren fremført tre anbringender. Det første anbringende, der fremsættes principalt, vedrører tilsidesættelse af begrundelsespligten i henhold til artikel 253 EF samt af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og af retningslinjerne på grund af en urigtig vurdering af sagsøgerens faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade. Det andet anbringende, som fremføres subsidiært, vedrører tilsidesættelse henholdsvis af retningslinjerne og af begrundelsespligten, idet der er foretaget en urigtig vurdering af den rolle, som sagsøgeren har spillet i kartellet. Det tredje anbringende, der ligeledes fremføres subsidiært, vedrører tilsidesættelse af samarbejdsmeddelelsen og af princippet om ligebehandling.

*Det første anbringende om tilsidesættelse af begrundelsespligten samt af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og af retningslinjerne på grund af en urigtig vurdering af sagsøgerens faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade*

39 Anbringendet falder i to led. Med det første led gør sagsøgeren gældende, at Kommissionen ved at afholde sig fra at afgrænse segmentet for handelsmærkeøl som det relevante marked har tilsidesat den begrundelsespligt, der påhviler den. Med det andet led gør sagsøgeren gældende, at selv hvis segmentet for handelsmærkeøl udgør det relevante marked, er Kommissionens vurdering af sagsøgerens faktiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade, i strid med artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og retningslinjerne.

Det første led om tilsidesættelse af begrundelsespligten på grund af en manglende afgrænsning af segmentet for handelsmærkeøl som det relevante marked

— Parternes argumenter

40 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen ikke har afgrænset det relevante marked, hvilket er en nødvendig betingelse for at måle indflydelsen på markedet og bestemme overtrædelsens ophavsmænds faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere alvorlig skade.

41 Kommissionens analyse i den anfægtede beslutning giver ikke grundlag for at konkludere, at segmentet for handelsmærkeøl var et marked, der var forskelligt fra det generelle marked for øl i Belgien, på hvilket sagsøgeren og Martens var beskyttet mod det konkurrencemæssige pres fra de to største aktører på det belgiske ølmarked, nemlig Interbrew og Alken-Maes. Det følger heraf, at Kommissionen i mangel af en afgrænsning af det relevante marked ikke var berettiget til at vurdere sagsøgerens faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade, alene på grundlag af den omsætning, som sagsøgeren havde haft med hensyn til segmentet for handelsmærkeøl.

42 Med denne fremgangsmåde har Kommissionen tilsidesat den begrundelsespligt, der påhviler den i henhold til artikel 253 EF.

43 Kommissionen har bestridt denne argumentation og gjort gældende, at den fuldt ud har opfyldt det begrundelseskrav, som påhviler den med hensyn til bøder.

— Rettens bemærkninger

44 Det bemærkes, at Retten er kompetent i to henseender, når der er tale om søgsmål til prøvelse af kommissionsbeslutninger, hvorved der pålægges virksomheder bøder for overtrædelse af konkurrencereglerne. For det første skal den prøve lovligheden af beslutningerne i henhold til artikel 230 EF. Den skal herved bl.a. kontrollere, at begrundelsespligten i henhold til artikel 253 EF er opfyldt, idet en tilsidesættelse heraf medfører, at beslutningen er ulovlig. For det andet har Retten kompetence til inden for rammerne af den fulde prøvelsesret, der er tillagt den ved artikel 229 EF og artikel 17 i forordning nr. 17, at vurdere, om bødernes størrelse er passende. Denne vurdering kan begrunde, at der fremlægges og tages hensyn til yderligere oplysninger, som det ikke umiddelbart er nødvendigt at nævne i beslutningen i medfør af begrundelsespligten i henhold til artikel 253 EF (Domstolens dom af 16.11.2000, sag C-248/98 P, KNP BT mod Kommissionen, Sml. I, s. 9641, præmis 38-40, og Rettens dom af 9.7.2003, sag T-220/00, Cheil Jedang mod Kommissionen, Sml. II, s. 2473, præmis 215).

45 Hvad angår kontrollen med, at begrundelsespligten er overholdt, fremgår det af fast retspraksis, at den begrundelse, som kræves i henhold til artikel 253 EF, klart og utvetydigt skal angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Begrundelseskravet skal vurderes ud fra sagens omstændigheder, navnlig retsaktens indhold, arten af de påberåbte betragtninger og den interesse, som adressaterne eller andre personer, som berøres umiddelbart og individuelt af retsakten, kan have i at modtage forklaringer. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter artikel 253 EF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (Domstolens dom af 13.3.1985, forenede sager 296/82 og 318/82, Nederlandene og Leeuwarder Papierwarenfabriek mod Kommissionen, Sml. s. 809, præmis 19, af 29.2.1996, sag C-56/93, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 723, præmis 86, og af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 63, samt dommen i sagen Cheil Jedang mod Kommissionen, præmis 216).

46 Hvad angår rækkevidden af begrundelsespligten for så vidt angår beregningen af en bøde, som pålægges for overtrædelse af Fællesskabets konkurrenceregler, skal der erindres om, at denne skal fastsættes i henhold til artikel 15, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 17, som bestemmer: »Ved fastsættelsen af bødens størrelse skal der tages hensyn til både overtrædelsens grovhed og dens varighed«. Imidlertid bemærkes, at kravene i henhold til den væsentlige formforskrift, som begrundelsespligten udgør, er opfyldt, såfremt Kommissionen i sin beslutning giver oplysninger om de hensyn, der har givet grundlag for at bedømme overtrædelsens grovhed og dens varighed (Domstolens dom af 16.11.2000, sag C-291/98 P, Sarrió mod Kommissionen, Sml. I, s. 9991, præmis 73, og af 15.10.2002, forenede sager C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P — C-252/99 P og C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 8375, præmis 463). Dels bemærkes, at retningslinjerne og samarbejdsmeddelelsen indeholder bestemmelser, der angiver de hensyn, Kommissionen tager i betragtning ved bedømmelsen af overtrædelsens grovhed og varighed (dommen i sagen Cheil Jedang mod Kommissionen, præmis 217). Under disse omstændigheder bemærkes, at kravene i henhold til den væsentlige formforskrift, som begrundelsespligten udgør, er opfyldt, såfremt Kommissionen i sin beslutning giver oplysninger om de hensyn, den har betaget i betragtning i henhold til retningslinjerne og, i givet fald, i henhold til samarbejdsmeddelelsen, og som har givet den grundlag for at bedømme overtrædelsens grovhed og varighed med henblik på beregningen af bødebeløbet (dommen i sagen Cheil Jedang mod Kommissionen, præmis 218).

47 I det foreliggende tilfælde har Kommissionen opfyldt disse krav.

48 Det må for det første bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede beslutning detaljeret har redegjort for sin fremgangsmåde ved beregningen af de pålagte bøder, idet den har forklaret hvert skridt i sit ræsonnement (jf. præmis 14-28 ovenfor).

49 For det andet skal det dels bemærkes, at sagsøgeren har erkendt overtrædelsen, således som Kommissionen har fastslået den i den anfægtede beslutnings artikel 3,

hvilket indebærer, at sagsøgeren ikke bestrider, at kartellet udelukkende vedrørte segmentet for handelsmærkeøl. Dels bemærkes, at sagsøgeren med sin påstand om annullation eller nedsættelse af bøden heller ikke bestrider, at kartellet udelukkende vedrørte segmentet for handelsmærkeøl, ligesom sagsøgeren heller ikke bestrider de respektive omsætninger, som hver af de berørte virksomheder opnåede med hensyn til dette segment, således som de er opgjort af Kommissionen, eller fordelingen af virksomhederne i to kategorier, således som den er foretaget af Kommissionen på grundlag af den omsætning, der er opnået med hensyn til dette segment.

50 Det fremgår af disse konstateringer, dels at der ikke kan være nogen tvivl om, at den overtrædelse, som bebrejdes sagsøgeren, således som Kommissionen har fastslået den, udelukkende vedrørte salg af handelsmærkeøl, dels at det netop er med henblik på dette markedssegment, at Kommissionen har vurderet de forskellige omstændigheder, som den i henhold til retningslinjerne har taget i betragtning ved udmålingen af bøden. Kommissionen har i øvrigt i denne forbindelse enten henvist til handelsmærkekartellet eller til det øl, der er solgt under disse varemærker, eller til segmentet for handelsmærkeøl.

51 Navnlig fremgår det klart af ordlyden af betragtning 335-339 til den anfægtede beslutning, at begrænsningen af kartellets genstand til segmentet for handelsmærkeøl har spillet en afgørende rolle ved klassificeringen af overtrædelsen som alvorlig, og ikke som meget alvorlig, i henhold til retningslinjernes punkt 1 A, stk. 2. Kommissionen har nemlig anført i betragtning 338 til den anfægtede beslutning, at møderne ganske vist drejede sig om hele det belgiske område, men var begrænset til markedessegmentet handelsmærkeøl, der udgjorde 5,5% af det samlede belgiske ølkonsum.

52 Det er på denne baggrund, at der skal tages stilling til Kommissionens begrundelse for den vurdering, som den har foretaget af sagsøgerens faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere alvorlig skade.

53 Hertil bemærkes først, at det fremgår, som Kommissionen med rette har anført, at denne vurdering kun har været én etape blandt flere i proceduren for fastsættelse af det specifikke grundbeløb for bøden, der gælder for hver virksomhed i betragtning af den begåede overtrædelses grovhed, som er blevet bestemt på grundlag af en flerhed af kriterier.

54 Efter at have påpeget, at overtrædelsen måtte anses for alvorlig, navnlig i betragtning af, at den var begrænset til segmentet for handelsmærkeøl, præciserede Kommissionen i betragtning 341 til den anfægtede beslutning, at der måtte sondres mellem de virksomheder, der havde deltaget i overtrædelsen, »for at tage højde for de deltagende virksomheders reelle mulighed for at anrette betydelig skade på ølmarkedet i Belgien, og navnlig handelsmærkesegmentet«. Skønt Kommissionen har henvist til »ølmarkedet i Belgien«, hvilket den under retsmødet har betegnet som en redaktionel fejl, følger det ikke desto mindre såvel af den omstændighed, at den har tilføjet »og navnlig handelsmærkesegmentet«, som af, at den har taget hensyn til »den omsætning, som de forskellige virksomheder har opnået på mærkevareøl«, at det faktisk er i forhold til segmentet for handelsmærkeøl, at Kommissionen har villet sondre mellem hver virksomheds forholdsmæssige ansvar i dette kartel ved at vurdere deres faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade, i henhold til retningslinjernes punkt 1 A, fjerde afsnit.

55 Den omstændighed, at denne vurdering har haft segmentet for handelsmærkeøl som referenceramme, er blot den naturlige følge af, at samtlige de vurderinger, som Kommissionen foretager for at tage stilling til overtrædelses grovhed, nødvendigvis måtte tage den omstændighed i betragtning, at kartellet kun omfattede det nævnte segment, som Kommissionen har fastslået i den anfægtede beslutnings artikel 3. Det ville i øvrigt have været meningsløst, hvis Kommissionen dels tog hensyn til den omstændighed, at kartellet kun vedrørte segmentet for handelsmærkeøl, når den tog stilling til grovheden i henhold til retningslinjernes punkt 1 A, første og andet afsnit, dels vurderede de berørte virksomheders faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade på det generelle marked for øl, der sælges i Belgien.

56 Det følger heraf, at sagsøgeren ikke kan gøre gældende, at Kommissionen har tilsidesat den begrundelsespligt, der påhvilede den, ved i forbindelse med vurderingen at henvise til sagsøgerens »faktiske økonomiske muligheder« for at påføre andre økonomiske beslutningstagere alvorlig skade med hensyn til segmentet for handelsmærkeøl, dels fordi Kommissionen i den anfægtede beslutning har angivet de forskellige forhold, som er indgået i dens vurdering, og som har givet den grundlag for at måle overtrædelsens grovhed, dels fordi det fremgår af disse angivelser, at Kommissionen ved sin vurdering systematisk har taget hensyn til, at kartellet udelukkende vedrørte segmentet for handelsmærkeøl.

57 Med hensyn til vurderingen, i forbindelse med anvendelse af retningslinjerne, af sagsøgerens »faktiske økonomiske muligheder« for at påføre andre økonomiske beslutningstagere alvorlig skade, og selv hvis sagsøgerens argumentation skal forstås således, at den fremføres til støtte for et klagepunkt om tilsidesættelse af Kommissionens forpligtelse til forudgående at afgrænse segmentet for handelsmærkeøl som et særskilt marked, bemærkes under alle omstændigheder først, at retningslinjerne ikke kræver, at Kommissionen formelt afgrænser det relevante geografiske marked (Rettens dom af 6.7.2000, sag T-62/98, Volkswagen mod Kommissionen, Sml. II, s. 2707, præmis 341), og at de heller ikke foreskriver nogen bestemt metode til at fastlægge overtrædelsens ophavsmænds faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade. Retningslinjerne foreskriver heller ikke, at såfremt Kommissionen eventuelt vælger at vurdere denne faktiske mulighed på grundlag af overtrædelsens ophavsmænds respektive salg inden for det omfattede segment, er det en nødvendig forudsætning, at det godtgøres, at dette segment udgør det relevante marked.

58 Det bemærkes endvidere, at det fremgår af fast retspraksis, at ved anvendelsen af artikel 81 stk. 1, EF er det — for at kunne afgøre, om en aftale kan påvirke handelen mellem medlemsstater og har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet — nødvendigt at afgrænse det relevante marked (Rettens dom af 21.2.1995, sag T-29/92, SPO m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 289, præmis 74, af 15.3.2000, forenede sager T-25/95, T-26/95, T-30/95 — T-32/95, T-34/95 — T-39/95, T-42/95 — T/46/95, T-48/95, T-50/95 — T-65/95, T-68/95 — T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 og T-104/95, Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, den såkaldte »cement«-sag, Sml. II,

s. 491, præmis 1093, samt dommen i sagen Volkswagen mod Kommissionen, præmis 230). Følgelig skal Kommissionen kun foretage en afgrænsning af markedet i en beslutning vedtaget i henhold til artikel 81 EF, når det uden en sådan afgrænsning ikke er muligt at afgøre, om aftalen, vedtagelsen inden for en sammenslutning af virksomheder eller den pågældende samordnede praksis kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater og har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet (Rettens dom af 15.12.1998, forenede sager T-374/94, T-375/94, T-384/94 og T-388/94, European Night Services m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 3141, præmis 93-95 og 105, og dommen i sagen Volkswagen mod Kommissionen, præmis 230).

59 Det kan således ikke kræves, at Kommissionen godtgør, at det produkt eller de produkter, der er omfattet af et kartel, som har et konkurrencestridigt formål, udgør et særskilt marked, når den vurderer et af de kriterier, der finder anvendelse ved udmålingen af bøden, såfremt en sådan påvisning ikke er nødvendig for konstateringen af selve overtrædelsen. Da udmålingen af bøden skal være baseret på overtrædelsens grovhed og varighed, således som de er fastslået af Kommissionen, kan vurderingen, ved beregningen af den bøde, der pålægges for den begåede overtrædelse, af ophavsmændenes faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade, ikke foretages under henvisning til andre produkter end dem, der har været genstand for kartellet.

60 Det første anbringendes første led må følgelig forkastes.

Det andet led om tilsidesættelse af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og af retningslinjerne på grund af en urigtig vurdering af sagsøgerens faktiske mulighed for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade

— Parternes argumenter

61 Sagsøgeren har gjort gældende, at selv hvis segmentet for handelsmærkeøl udgjorde det relevante marked — hvilket ikke er tilfældet — er det i strid med artikel 15,

stk. 2, i forordning nr. 17 samt med retningslinjerne, at Kommissionen har antaget, at sagsøgerens faktiske økonomiske muligheder for på dette marked at påføre andre økonomiske beslutningstagere alvorlig skade, var større end Interbrew og Alken-Maes', skønt disse, med markedsandele på henholdsvis 55% og 15%, havde meget stærke stillinger på det generelle ølmarked i Belgien. På trods af at sagsøgeren på det tidspunkt, der tages i betragtning i den anfægtede beslutning, havde en større omsætning end Interbrew's og Alken-Maes' segmentet for handelsmærkeøl, havde sagsøgeren en langt mere begrænset faktisk økonomisk mulighed for at påføre andre økonomiske beslutningstagere alvorlig skade.

62 Denne faktiske situation godtgøres, som det fremgår af den anfægtede beslutning, af den omstændighed, at Interbrew og Alken-Maes tog initiativ til fire møder, der drejede sig om handelsmærkesalg, en omstændighed, som Kommissionen bevidst så bort fra, og som ifølge sagsøgeren modsiger Kommissionens konklusion, hvorefter Interbrew og Alken-Maes var aktører af mindre betydning på markedet for handelsmærkeøl. Ved vurderingen af overtrædelsens ophavsmænds faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere på dette marked alvorlig skade er det umuligt at se bort fra deres økonomiske muligheder på det generelle ølmarked. I kraft af deres betydelige produktionsmuligheder og takket være de højere avancer ved deres salg under eget varemærke, havde Interbrew og Alken-Maes ifølge sagsøgeren mulighed for at udøve en stærk pression mod sagsøgeren og Martens på markedet for handelsmærkeøl.

63 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumentation.

— Rettens bemærkninger

64 Med hensyn til sagsøgerens subsidiære argument om en fejlagtig vurdering af dennes faktiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere,

herunder forbrugerne, alvorlig skade, selv hvis segmentet for handelsmærkeøl var det relevante marked, bemærkes først, at Kommissionen i forbindelse med denne vurdering i betragtning 341 til den anfægtede beslutning har foretaget en sondring mellem de forskellige virksomheder, der har deltaget i overtrædelsen, ved at fordele dem i to kategorier på grundlag af den omsætning, som de har haft inden for handelsmærkesegmentet.

65 Dernæst bemærkes (jf. præmis 49 ovenfor), at hverken de respektive omsætninger, som hver af de berørte virksomheder havde inden for dette segment, således som de blev opgjort af Kommissionen, ellers fordelingen af virksomhederne i to kategorier, således som Kommissionen foretog den på grundlag af de nævnte omsætninger, er blevet bestridt.

66 Med hensyn til argumentet om, at den omstændighed, at Interbrew og Alken-Maes tog initiativ til fire møder vedrørende handelsmærkesalg, modsiger den konklusion, at Interbrew og Alken-Maes var aktører af mindre betydning med hensyn til dette segment, bemærkes, at Kommissionen har taget hensyn til den særlige rolle som anstifter, som Interbrew og Alken-Maes spillede i kartellet om handelsmærkeøl, ved at lægge til grund med hensyn til disse to virksomheder, at der forelå en skærpende omstændighed, som førte til en forhøjelse på 30% af deres bødes grundbeløb (jf. præmis 22 ovenfor).

67 Hvad endelig angår sagsøgerens argument om, at den omstændighed, at der er taget hensyn til segmentet for handelsmærkeøl ved vurderingen af sagsøgerens faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade, ikke som sådan giver mulighed for at se bort fra Interbrews' og Alken-Maes' økonomiske muligheder på det generelle ølmarked, bemærkes, at Kommissionen har anført i betragtning 343 til den anfægtede beslutning, at den for at sikre, at bøden har en tilstrækkeligt afskrækkende virkning, har taget hensyn til, at Interbrew og Alken-Maes, i modsætning til sagsøgeren og Martens, var internationale virksomheder eller tilhørte en international koncern, som lettere havde adgang til juridisk-økonomisk ekspertise og midler, som gjorde

det lettere for dem at skaffe sig viden om, at deres adfærd udgjorde en overtrædelse, og at være klar over de følger, som dette havde i henhold til konkurrencelovgivningen. Ved på dette grundlag at fordoble og femdoble de specifikke grundbeløb, der var fastsat for henholdsvis Alken-Maes og for Interbrew, har Kommissionen imidlertid generelt taget Alken-Maes' og Interbrews' større økonomiske muligheder i betragtning.

68 Det følger heraf, at anbringendes andet led samt det første anbringende i sin helhed må forkastes.

*Det andet anbringende om tilsidesættelse, dels af retningslinjerne på grund af en urigtig vurdering af den rolle, som sagsøgeren spillede i kartellet, dels af begrundelsespligten*

Parternes argumenter

69 Under henvisning til Domstolens praksis (dom af 10.12.1985, forenede sager 240/82-242/82, 261/82, 262/82, 268/82 og 269/82, Stichting Sigarettenindustrie m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 3831, præmis 100) har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen har anvendt retningslinjerne urigtigt og har undladt at opfylde den begrundelsespligt, som påhviler den, ved at undlade over for sagsøgeren at lægge den formildende omstændighed til grund, der nævnes i retningslinjernes punkt 3, første led, nemlig »hvis en virksomhed udelukkende har spillet en passiv rolle, eller en rolle som medløber«, skønt sagsøgeren har spillet en yderst passiv rolle, eller i hvert fald en rolle, der ubestrideligt er mindre aktiv end den, der blev spillet af de tre øvrige virksomheder, som deltog i de fire pågældende møder.

70 På Rettens opfordring under retsmødet til at præcisere sin argumentation har sagsøgeren anført, at ud over i snæver forstand at påberåbe sig den formildende omstændighed, at »en virksomhed udelukkende har spillet en passiv rolle eller en rolle som medløber«, påberåbte sagsøgeren sig i mere bred forstand en formildende omstændighed, nemlig sagsøgerens mindre aktive rolle i kartellet sammenlignet med den rolle, som de tre øvrige deltagere spillede. Denne mindre aktive rolle skyldes bl.a., at sagsøgeren ikke var til stede på det nederlandske marked for handelsmærkeøl, som de to første møder i kartellet drejede sig om.

71 Selv om sagsøgeren hverken bestrider at have været til stede på de fire møder — hvoraf de to første fandt sted i Belgien og de to sidste i Nederlandene — eller under møderne at have talt om priser og fordeling af kunder, har sagsøgeren fremhævet, at virksomhedens passive, eller i hvert fald mindre aktive rolle, illustreres af to omstændigheder. For det første tog Interbrew og Alken-Maes initiativ til møderne. For det andet var sagsøgeren ikke til stede på det nederlandske marked og havde derfor ingen interesse i de to møder, der fandt sted i Nederlandene, og som var organiseret af Interbrew på Martens' anmodning.

72 Sagsøgerens tilstedeværelse på møderne og selskabets deltagelse i udvekslingen af oplysninger kan ifølge sagsøgeren ikke give grundlag for at betegne virksomhedens rolle som aktiv, da den pågældende formildende omstændighed ellers kunne blive tømt for enhver mening. Sagsøgerens angiveligt aktive rolle svarer i virkeligheden kun til en deltagelse i kartellet som medløber.

73 Kommissionen har bestridt sagsøgerens argumentation og har gjort gældende, at en mindre aktiv rolle i kartellet under alle omstændigheder ikke kan tages i betragtning som en formildende omstændighed.

Rettens bemærkninger

74 Hvad for det første angår klagepunktet om urigtigheden af Kommissionens konklusion om, at den rolle, som sagsøgeren spillede i kartellet, ikke kunne udgøre en formildende omstændighed, bemærkes først, at det anføres i retningslinjernes punkt 3, at den pålagte bødes grundbeløb kan nedsættes for en virksomhed i tilfælde af formildende omstændigheder, f.eks. »hvis en virksomhed udelukkende har spillet en passiv rolle eller en rolle som medløber« (første led).

75 Det bemærkes ligeledes, at ifølge retspraksis skal den pågældende virksomhed, for at være omfattet af bestemmelsen om en formildende omstændighed i form af, at den »kun har spillet en passiv rolle eller en rolle som medløber«, have holdt »lav profil«, dvs. afstået fra en aktiv deltagelse i tilblivelsen af den eller de konkurrencebegrænsende aftaler (dommen i sagen Cheil Jedang mod Kommissionen, præmis 167). Blandt de elementer, der kan bevise en virksomheds passive rolle i et kartel, har Retten fastslået, at der bl.a. kan tages hensyn til dens væsentligt mere sporadiske deltagelse i møderne i forhold til de almindelige medlemmer af kartellet, dens sene indtræden på det marked, hvorpå overtrædelsen er begået, uafhængigt af varigheden af dens deltagelse i overtrædelsen, eller endog udtrykkelige erklæringer herom fra repræsentanter fra andre virksomheder, som har deltaget i overtrædelsen (dommen i sagen Cheil Jedang mod Commission, præmis 168).

76 Dernæst bemærkes, at Kommissionen har anført i betragtning 349 til den anfægtede beslutning, at »[sagsøgeren] og Martens begge to [havde] påpeget, at deres deltagelse i kartellet må betragtes som passiv«. Kommissionen har dog nævnt i samme betragtning, at »[sagsøgeren] og Martens [havde] deltaget aktivt i handelsmærkekartellet«, at »[disse to bryggerier havde] været til stede på alle de møder, som Kommissionen har kendskab til«, og at »[sagsøgeren] [havde] erkendt at have udvekslet oplysninger om handelsmærkeøl i Belgien med de andre implicerede bryggerier og have indgået pris- og kundefordelingsaftaler«.

77 Sagsøgeren bestrider ikke at have deltaget i alle de møder, som Kommissionen har kendskab til, og erkender i stævningen at have været til stede under de pågældende fire møder, hvoraf de to første fandt sted i Belgien og de to sidste i Nederlandene. Desuden har sagsøgeren ikke bestridt (jf. præmis 71 ovenfor), at virksomheden i lighed med de tre andre bryggerier, der er impliceret i sagen, under disse møder har talt om priser og fordeling af kunder.

78 Det må følgelig konkluderes, at ved at være til stede på alle kartellets møder og ved under disse at udveksle oplysninger om priser og fordeling af kunder har sagsøgeren tilkendegivet en grad af aktiv deltagelse i kartellet, der klart er uforenelig med den, som kræves for at være omfattet af den påberåbte formildende omstændighed.

79 Dette resultat afsvækkes ikke af, at Interbrew og Alken-Maes har taget initiativ til at afholde møderne om handelsmærkeøl. Den omstændighed, at Kommissionen som skærpende omstændighed over for en deltager i kartellet lægger den særligt aktive rolle til grund, som tilkendegives ved, at den pågældende tager initiativ til kartellet, indebærer i intet tilfælde, at Kommissionen af denne grund skal lægge til grund over for de øvrige deltagere, at der foreligger en formildende omstændighed i form af en udelukkende passiv rolle eller en rolle som medløber. En virksomheds adfærds specifikke karakteristika kan nemlig ikke være afgørende for, om en skærpende eller en formildende omstændighed kan lægges til grund over for en anden virksomhed. En hensyntagen til sådanne omstændigheder er nemlig knyttet til en virksomheds individuelle adfærd og skal følgelig nødvendigvis være baseret på kendetegnene ved dens egen adfærd.

80 Den mindre aktive rolle, som sagsøgeren hævder at have spillet i kartellet, kan heller ikke lægges til grund som en formildende omstændighed, der er forskellig fra den »udelukkende passive rolle eller rolle som medløber«, der udtrykkeligt omtales i retningslinjerne. Selv om det nemlig havde vist sig, at sagsøgerens adfærd faktisk var mindre aktiv, sammenlignet med de øvrige deltageres, f.eks. i betragtning af sagsøgerens manglende tilstedeværelse på det nederlandske marked, kunne denne graduering i sig selv ikke berettige en nedsættelse af bøden. En sådan adfærd vidner

nemlig blot om en mindre iver i gennemførelsen af kartellet, dog uden at rejse tvivl om, at sagsøgeren er fuldt ud inddraget i dette, hvilket bl.a. bevidnes af virksomhedens systematiske deltagelse i de konkurrencestridige møder under hele overtrædelsens varighed og den omstændighed, at der ikke foreligger omstændigheder til støtte for, at sagsøgeren udviste tilbageholdenhed ved forfølgningen af kartellets formål.

81 Henvisningen til Kommissionens tidligere beslutningspraksis kan heller ikke lægges til grund. Det fremgår nemlig af fast retspraksis, at Kommissionen inden for rammerne af forordning nr. 17 har et skøn i forbindelse med udmålingen af bøderne, således at virksomhederne tilskyndes til at overholde konkurrencereglerne (Rettens dom af 6.4.1995, sag T-150/89, Martinelli mod Kommissionen, Sml. II, s. 1165, præmis 59, af 11.12.1996, sag T-49/95, Van Megen Sports mod Kommissionen, Sml. II, s. 1799, præmis 53, og af 21.10.1997, sag T-229/94, Deutsche Bahn mod Kommissionen, Sml. II, s. 1689, præmis 127). Den omstændighed, at Kommissionen tidligere har pålagt bøder af en bestemt størrelsesorden i tilfælde af visse typer overtrædelser, kan ikke berøve den muligheden for at forhøje dette niveau inden for de i forordning nr. 17 angivne rammer, hvis det er nødvendigt for at gennemføre Fællesskabets konkurrencepolitik (Domstolens dom af 7.6.1983, forenede sager 100/80-103/80, Musique diffusion française m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1825, præmis 109, samt Rettens dom af 10.3.1992, sag T-12/89, Solvay mod Kommissionen, Sml. II, s. 907, præmis 309, og af 14.5.1998, sag T-304/94, Europa Carton mod Kommissionen, Sml. II, s. 869, præmis 89). For at Fællesskabets konkurrenceregler kan anvendes effektivt, må Kommissionen tværtimod til enhver tid have mulighed for at tilpasse bødeniveauet efter konkurrencepolitikkens krav (dommen i sagen Musique diffusion française m.fl. mod Kommissionen, præmis 109, og Rettens dom af 20.3.2002, sag T-23/99, LR AF 1998 mod Kommissionen, Sml. II, s. 1705, præmis 237).

82 Hvad for det andet angår klagepunktet om tilsidesættelse af begrundelsespligten skal der først henvises til den i præmis 45 og 46 ovenfor nævnte retspraksis, og det skal dernæst fastslås, at Kommissionen, da den afslog at lægge til grund, at der forelå en formildende omstændighed med hensyn til sagsøgeren, i den anfægtede beslutning (jf. præmis 76 og 77 ovenfor) angav de omstændigheder, der var lagt vægt på ved vurderingen, og som førte til, at den ikke lagde til grund, at der forelå en formildende omstændighed i form af en rent passiv rolle eller en rolle som medløber for sagsøgerens vedkommende. Den har derfor ikke på dette punkt tilsidesat den begrundelsespligt, som påhviler den.

83 Det må derfor konkluderes, at det er med rette og med tilstrækkelig begrundelse, at Kommissionen har afslået at lægge den påberåbte formildende omstændighed til grund. Det andet anbringende må derfor forkastes.

*Det tredje anbringende om tilsidesættelse af samarbejdsmeddelelsen samt af ligebehandlingsprincippet*

84 Det tredje anbringende falder i to led. Med det første påberåber sagsøgeren sig en tilsidesættelse af samarbejdsmeddelelsen og af princippet om ligebehandling som følge af Kommissionens gunstigere behandling af Interbrew. Med det andet led påberåber sagsøgeren sig en tilsidesættelse af samarbejdsmeddelelsen og af ligebehandlingsprincippet som følge af, at sagsøgeren på den ene side og Martens og Alken-Maes på den anden side har fået en identisk behandling.

Det første led om tilsidesættelse af samarbejdsmeddelelsen og af ligebehandlingsprincippet som følge af Kommissionens gunstigere behandling af Interbrew

— Parternes argumenter

85 Sagsøgeren har gjort gældende, at virksomhedens samarbejde ved påvisningen af, at der eksisterede et kartel for handelsmærkeøl, må anses for sammenligneligt med Interbrews samarbejde, og at Kommissionen har tilsidesat ligebehandlingsprincippet ved kun at give sagsøgeren en nedsættelse på 10% af bødebeløbet på grund af samarbejdet, mens der blev givet Interbrew en nedsættelse på 50%.

86 Dels fremgår det af sagen og af den anfægtede beslutning, at Interbrew den 14. januar og den 2. februar 2000, altså før klagepunktsmeddelelsen, tilsendte Kommissionen erklæringer, som afslørede, at der var blevet holdt møder vedrørende kartellet for handelsmærkeøl, som drejede sig om prisniveauet og fordelingen af kunder. Kommissionen fandt, at Interbrews vedvarende og fuldstændige samarbejde og den omstændighed, at Interbrew ikke bestred de faktiske omstændigheder, berettigede en nedsættelse af Interbrews bøde på 50%.

87 Dels har sagsøgeren den 5. april 2000 som svar på begæringen om oplysninger af 22. marts 2000, altså efter at have fået kendskab til Interbrews erklæringer og før klagepunktsmeddelelsen, erklæret, at prisniveauet for handelsmærkesalg i Belgien havde været genstand for drøftelser under fire møder. Sagsøgeren erklærede desuden, at der var blevet udvekslet oplysninger vedrørende kunder og mængder. Følgelig har sagsøgeren i sit svar på begæringen om oplysninger, i lighed med Interbrew, bekræftet eksistensen af samordningen og af udvekslingen af oplysninger vedrørende handelsmærkesalg i Belgien.

88 På Rettens spørgsmål herom under retsmødet har sagsøgeren under henvisning til Rettens dom af 29. april 2004, Tokai Carbon m.fl. mod Kommissionen (forenede sager T-236/01, T-239/01, T-244/01 — T-246/01, T-251/01 og T-252/01, Sml. II, s. 1181, præmis 407-410), anført, at sagsøgeren, i modsætning til hvad Kommissionen har hævdet, i sit svar af 5. april 2000 på begæringen om oplysninger af 22. marts 2000 har givet oplysninger, som går ud over dem, som sagsøgeren havde pligt til at fremlægge i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17. Da sagsøgeren har svaret på begæringen om oplysninger, må det antages, at der her har været tale om et samarbejde, som Kommissionen skulle have taget i betragtning i henhold til samarbejdsmeddelelsen.

89 Sagsøgeren har anført, at for så vidt som Martens har bestridt, at der var tale om samordning med hensyn til priser og kunder, og for så vidt som Alken-Maes har begrænset sig til ikke at bestride de faktiske omstændigheder, der er gengivet i

klagepunktsmeddelelsen, er det kun de oplysninger, som sagsøgeren har afgivet, der ved at bekræfte de af Interbrew afgivne oplysninger har gjort det muligt at fastslå, at der forelå en tilsidesættelse af artikel 81 EF.

90 Sagsøgerens erklæringer, som bekræfter Interbrews, har ifølge sagsøgeren været af afgørende betydning for påvisningen af overtrædelsen og har været af lige så afgørende karakter som Interbrews. Under alle omstændigheder kan den omstændighed, at Interbrew har afsløret overtrædelsens eksistens, ikke i sig selv berettige en så betydelig forskel i behandlingen som den, Kommissionen har foretaget.

91 I sine skriftlige bemærkninger til de dokumenter, som Kommissionen har fremlagt på Rettens anmodning under retsmødet, har sagsøgeren tilføjet, at det fremgår af disse dokumenter, at sagsøgeren befandt sig i en situation, der var helt analog med Interbrews. Begge virksomheder havde nemlig besvaret begæringerne om oplysninger i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, af henholdsvis 11. november 1999 og 22. marts 2000, begæringer, som havde samme formål, da møderne om handelsmærkesalg, som var genstand for begæringen om oplysninger af 22. marts 2000 til sagsøgeren, ligeledes var genstand for begæringen om oplysninger af 11. november 1999 til Interbrew. Sagsøgeren og Interbrew har således under samme omstændigheder fremlagt analoge oplysninger om samme overtrædelse, således at deres samarbejde har været identisk.

92 Sagsøgeren har i denne forbindelse påberåbt sig Rettens dom af 13. december 2001, Krupp Thyssen Stainless og Acciai speciali Terni mod Kommissionen (forenede sager T-45/98 og T-47/98, Sml. II, s. 3757, præmis 235-249), hvorefter den blotte omstændighed, at en virksomhed har anerkendt de forhold, som den blev kritiseret for, før en anden virksomhed, ikke kan udgøre en saglig grund for at behandle virksomhederne forskelligt, da vurderingen af omfanget af virksomhedernes samarbejde ikke må afhænge af rent tilfældige faktorer, såsom den rækkefølge, hvori Kommissionen har stillet dem spørgsmål. Den omstændighed, at Interbrew som den første har afsløret kartellets eksistens som svar på en begæring om oplysninger, kan følgelig ikke være en saglig grund til at behandle sagsøgeren og Interbrew forskelligt.

93 Sagsøgeren har tilføjet, at de af Kommissionen fremlagte dokumenter bekræfter, at det er med urette, at Kommissionen hævder, at Interbrew frivilligt har afgivet oplysninger om kartellet for handelsmærkeøl. Disse oplysninger faldt nemlig ind under anvendelsesområdet for Kommissionens begæring om oplysninger af 11. november 1999. De grader af samarbejde, som Interbrew og sagsøgeren har ydet, er derfor kun så meget desto mere sammenlignelige.

94 Kommissionen har gjort gældende, at graden af sagsøgerens samarbejde på ingen måde er sammenlignelig med Interbrews, og at ligebehandlingsprincippet derfor ikke kan siges at være tilsidesat.

95 Interbrew har nemlig af egen drift den 14. januar 2000 afgivet oplysninger, som virksomheden har suppleret to gange, nemlig den 2. og den 8. februar 2000, om kartellet for handelsmærkeøl, hvis eksistens Kommissionen på det tidspunkt ikke havde kendskab til. Interbrew var den første til at afgive oplysninger om dette kartel, og disse var i øvrigt fuldt ud brugbare for Kommissionen som beviser på den pågældende overtrædelse.

96 Sagsøgeren har for sit vedkommende kun tilsendt oplysninger som svar på den begæring om oplysninger, som blev rettet til sagsøgeren den 22. marts 2000. Skønt de var nyttige, gik de afgivne oplysninger ikke ud over et svar på begæringen om oplysninger og var ikke uundværlige for at fastslå overtrædelsen, da denne allerede var blevet bevist af de oplysninger, som Interbrew frivilligt havde sendt. Den omstændighed, at Kommissionen har citeret disse oplysninger i den anfægtede beslutning, godtgør i øvrigt i intet tilfælde, at de udgjorde bevismidler, der var uundværlige for konstateringen af overtrædelsen, og som gik ud over et svar på begæringen om oplysninger.

97 I sine skriftlige bemærkninger af 10. maj 2005 til sagsøgerens bemærkninger af 14. marts 2005 vedrørende de dokumenter, som Kommissionen har fremlagt på

Rettens anmodning under retsmødet, har Kommissionen udtrykkeligt bestridt, at sagsøgeren med rette kan påberåbe sig dommen i sagen Krupp Thyssen Stainless og Acciai speciali Terni mod Kommissionen, nævnt i præmis 92 ovenfor. Sagsøgeren ser nemlig bort fra en væsentlig betragtning i denne dom, nemlig at det kun kan fastslås, at ligebehandlingsprincippet er tilsidesat, når de berørte virksomheder har afgivet identiske oplysninger under lignende omstændigheder og på samme trin af den administrative procedure.

98 Imidlertid fremgår det af såvel den anfægtede beslutning som af de dokumenter, som Kommissionen har fremlagt, at det er åbenbart, at Interbrew og sagsøgeren ikke befandt sig under lignende omstændigheder, og at de ikke har afgivet identiske oplysninger eller samarbejdet med Kommissionen på samme måde.

99 Begæringen om oplysninger af 11. november 1999 har på ingen måde sigtet til kartellet for handelsmærkeøl, som Kommissionen ikke havde kendskab til på dette tidspunkt. Interbrew har imidlertid af egen drift underrettet Kommissionen om dette kartels eksistens, hvilket foranledigede Kommissionen til at anmode Interbrew om supplerende oplysninger herom. Interbrew har følgelig samarbejdet meget aktivt med Kommissionen. At selskabet af egen drift gav afkald på sin deltagelse i kartellet for handelsmærkeøl, er en illustration heraf og bør belønnes.

100 Det kan derfor ikke hævdes, at de spørgsmål, der er stillet Interbrew den 11. november 1999 og sagsøgeren den 22. marts 2000, er stillet under lignende omstændigheder og på det samme trin af den administrative procedure, og at deres svar indeholdt identiske oplysninger. Navnlig har Interbrew afgivet meget fuldstændige oplysninger om kartellet for handelsmærkeøl, mens sagsøgeren først i sin skrivelse af 5. april 2000 svarede, at virksomheden intet kendskab havde til en overtrædelse af konkurrencereglerne, og at møderne var begrænset til lovlige emner, før sagsøgeren erkendte disse møders virkelige indhold.

101 Kommissionen har konkluderet, at den uden Interbrews fuldstændige samarbejde aldrig ville have sendt nogen begæring om oplysning til sagsøgeren, og at kartellet for handelsmærkeøl ikke ville være blevet afsløret. De undersøgelser, der blev foretaget i Belgien vedrørende kartellet Interbrew/Alken-Maes, ville nemlig ikke have gjort det muligt at opdage dokumenter vedrørende dette kartel.

— Rettens bemærkninger

102 Det bemærkes indledningsvis, at Kommissionen i samarbejdsmeddelelsen har anført betingelserne for, at virksomheder, der samarbejder med den under dens undersøgelse af et kartel, kan fritages for bøden eller få nedsat størrelsen af den bøde, som de ellers skulle have betalt (samarbejdsmeddelelsens punkt A 3).

103 Med hensyn til anvendelsen af samarbejdsmeddelelsen på sagsøgerens tilfælde er det ikke bestridt, at sagsøgerens adfærd skal vurderes efter meddelelsens punkt D med overskriften »Væsentlige bødenedsættelse«.

104 Det bemærkes dels, at det følger af retspraksis, at en bødenedsættelse, der gives som følge af samarbejde under den administrative procedure, kun er berettiget, såfremt den pågældende virksomheds adfærd har gjort det muligt for Kommissionen at konstatere eksistensen af en overtrædelse og i givet fald at bringe denne til ophør (Rettens dom af 14.5.1998, sag T-327/94, SCA Holding mod Kommissionen, Sml. II, s. 1373, præmis 156, og dommen i sagen Krupp Thyssen Stainless og Acciai speciali Terni mod Kommissionen, præmis 270).

105 Dels bemærkes, at Kommissionen i henhold til artikel 11, stk. 1, i forordning nr. 17 til løsning af de opgaver, som ved artikel 85 EF og de i medfør af artikel 83 EF givne regler er tillagt den, kan indhente alle fornødne oplysninger fra virksomheder og sammenslutninger af virksomheder, som i henhold til samme artikels stk. 4 er forpligtet til at afgive de ønskede oplysninger. Såfremt en virksomhed eller sammenslutning af virksomheder inden udløbet af en af Kommissionens fastsat frist ikke eller ikke udtømmende meddeler de krævede oplysninger, kan Kommissionen i henhold til artikel 11, stk. 5, i forordning nr. 17 kræve dem i form af en beslutning, idet virksomheden eller sammenslutningen af virksomheder i så fald, såfremt de fortsat afslår at fremlægge de pågældende oplysninger, udsætter sig for en bøde eller for tvangsbøder.

106 En virksomheds samarbejde ved undersøgelsen giver således ikke ret til nogen nedsættelse af bøden, når dette samarbejde ikke er gået ud over, hvad der fulgte af de forpligtelser, som påhvilede den i henhold til artikel 11, stk. 4 og 5, i forordning nr. 17 (dommen i sagen Solvay mod Kommissionen, præmis 341 og 342). Når en virksomhed derimod som svar på en begæring om oplysninger i henhold til artikel 11 giver oplysninger, der går langt ud over dem, som Kommissionen kunne kræve i henhold til samme artikel, kan den pågældende virksomhed få en bødenedsættelse (jf. i denne retning Rettens dom af 14.5.1998, sag T-308/94, Cascades mod Kommissionen, Sml. II, s. 925, præmis 262).

107 I denne forbindelse bemærkes, at når Kommissionen i en begæring om oplysninger i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, ud over rent faktiske spørgsmål og begæringer om fremlæggelse af allerede eksisterende dokumenter, anmoder en virksomhed om at beskrive formålet med og forløbet af flere møder, som den har deltaget i, samt resultaterne eller konklusionerne af disse møder, mens det er klart, at kommissionen har mistanke om, at formålet med disse møder var at begrænse konkurrencen, kan en sådan anmodning være egnet til at nødsage den adspurgte virksomhed til at indrømme sin deltagelse i en overtrædelse af fællesskabsrettens konkurrenceregler, således at denpågældende virksomhed ikke er forpligtet til at

besvare denne type spørgsmål. I et sådant tilfælde må den omstændighed, at en virksomhed alligevel afgiver oplysninger om disse punkter, anses for virksomhedens samarbejde af egen drift, som kan berettige en nedsættelse af bøden i henhold til samarbejdsmeddelelsen.

108 Det bemærkes ligeledes, at i forbindelse med bedømmelsen af virksomhedernes samarbejde må Kommissionen ikke se bort fra ligebehandlingsprincippet, som hører til fællesskabsrettens grundlæggende principper, og som efter fast retspraksis kun er tilsidesat, såfremt ensartede situationer behandles forskelligt, eller forskellige situationer behandles ens, medmindre en sådan behandling er objektivt begrundet (dommen i sagen Krupp Thyssen Stainless og Acciai speciali Terni mod Kommissionen, præmis 237 og den deri nævnte retspraksis).

109 Det er i denne forbindelse fastslået, at en forskel i behandlingen af de pågældende virksomheder skal være begrundet i ikke sammenlignelige grader af samarbejde, navnlig for så vidt som de består i fremlæggelse af forskellige oplysninger eller i fremlæggelse af disse oplysninger på forskellige trin af den administrative procedure eller under ikke lignende omstændigheder (jf. i denne retning dommen i sagen Krupp Thyssen Stainless og Acciai speciali Terni mod Kommissionen, præmis 245 og 246).

110 I det foreliggende tilfælde fremgår det af betragtning 360 og 361 til den anfægtede beslutning, at Kommissionen har givet sagsøgeren en bødenedsættelse på 10%, alene fordi virksomheden ikke bestred de faktiske omstændigheder, som overtrædelsens eksistens baseres på, jf. samarbejdsmeddelelsens punkt D 2, andet led. Med hensyn til de oplysninger, som sagsøgeren tilsendte den 5. april 2000 som svar på Kommissionens begæringer om oplysninger af 22. marts 2000, har Kommissionen anført, at de var omfattet af den forpligtelse, der påhviler sagsøgeren i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, og at disse oplysninger, hvor nyttige de end har kunnet være, ikke var bevismidler, der var nødvendige for at godtgøre, at overtrædelsen faktisk var begået. Sagsøgeren har således ikke kunnet gøre krav på en bødenedsættelse svarende til den, der blev givet Interbrew.

111 Med hensyn til den af sagsøgeren fremførte argumentation bemærkes, at virksomheden både hævder, at de oplysninger, som denne har fremlagt for Kommissionen i sit svar af 5. april 2000 på begæringen om oplysninger af 22. marts 2000, gik ud over dem, som sagsøgeren havde pligt til at fremlægge i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, og at de oplysninger, som sagsøgeren har afgivet, var afgørende for Kommissionens konstatering af overtrædelsen.

112 Hertil skal bemærkes, at selv hvis de af sagsøgeren fremlagte oplysninger havde den afgørende karakter, som virksomheden tillægger dem, kan fremlæggelsen af disse oplysninger kun begrunde en nedsættelse af den bøde, der er pålagt sagsøgeren, i henhold til den i præmis 104-106 ovenfor nævnte retspraksis, såfremt disse oplysninger gik langt ud over dem, som Kommissionen kunne kræve fremlagt i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17.

113 Imidlertid må det nødvendigvis konstateres, at de oplysninger, der er afgivet af sagsøgeren i dennes skrivelse af 5. april 2000, ikke går langt ud over dem, som sagsøgeren var forpligtet til at fremlægge i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17 Sagsøgeren har nemlig i det væsentlige begrænset sig til at give faktuelle svar på de i begæringen om oplysninger stillede spørgsmål med hensyn til datoen for og identiteten af deltagerne i fire møder og emnet for disse møder.

114 For så vidt de afsnit i skrivelsen af 5. april 2001, hvorefter der dels »var blevet udvekslet oplysninger om kunder, emballage og mængder«, og hvorefter konklusionerne af møderne dels gik ud på »at indtage en fastere holdning med hensyn til priser«, kan fortolkes som en erkendelse af retsstridige forhold, som går ud over oplysninger, som Kommissionen kan kræve fremlagt i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, må denne hypotese under alle omstændigheder forkastes i betragtning af et andet afsnit i sagsøgerens svar, hvori det anføres: »Vi bekræfter imidlertid udtrykkeligt over for Dem, at disse møder hverken har ført til priskarteller eller til fordelingen af kunder.« I betragtning af en sådan benægtelse kan det ikke

antages, at den omstændighed, at nogle uddrag af sagsøgerens svar tyder på, at der er sket en udveksling af oplysninger, og at mødedeltagerne har haft til hensigt at indtage en fastere holdning med hensyn til priser, har gjort det mindre vanskeligt for Kommissionen at fastslå, at der forelå en overtrædelse.

115 Det må derfor konkluderes, at sagsøgeren i sit svar af 5. april 2000 på begæringen om oplysninger af 22. marts 2000 ikke har givet Kommissionen oplysninger, som gik langt ud over dem, som sagsøgeren havde pligt til at afgive i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, og at sagsøgeren derfor ikke på dette grundlag kunne få en nedsættelse af den bøde, der var pålagt selskabet, i henhold til den ovenfor i præmis 106 nævnte retspraksis.

116 Argumentet om, at den angiveligt gunstigere behandling, som Interbrew har fået, fordi dette selskab har afgivet oplysninger til Kommissionen, som det ikke havde pligt til at fremlægge, er udtryk for en ulige behandling, må derfor anses for at være uden relevans.

117 Det tredje anbringendes første led bør derfor forkastes.

Det andet led om tilsidesættelse af samarbejdsmeddelelsen og af ligebehandlingsprincippet som følge af den behandling, som er givet sagsøgeren på den ene side og Martens og Alken-Maes på den anden side

— Parternes argumenter

118 Sagsøgeren har anført, at der er en grundlæggende forskel mellem den grad af samarbejde, som sagsøgeren har ydet over for Kommissionen, og den, som Martens

og i mindre omfang Alken-Maes har udvist. Den omstændighed, at hver af de tre virksomheder har fået en identisk bødenedsættelse på 10%, er derfor ifølge sagsøgeren udtryk for en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet.

119 Sagsøgeren har over for Kommissionen ydet et samarbejde af afgørende betydning. I sit svar af 5. april 2000 på Kommissionens begæring om oplysninger har sagsøgeren således erklæret, at der under de pågældende møder var blevet talt om prisniveauer for handelsmærkesalg, og at der var blevet udvekslet oplysninger om kunder og mængder. Sagsøgeren har desuden i svaret på klagepunktsmeddelelsen bekræftet, at der på møderne blev talt om prisniveauer. Disse oplysninger, som stemte overens med dem, der blev afgivet af Interbrew, var af afgørende betydning for Kommissionen, da de gjorde det muligt for den at fastslå, at der forelå en overtrædelse af artikel 81 EF. Endelig har sagsøgeren samarbejdet fuldstændigt og vedvarende under procedurens forløb.

120 Det fremgår derimod af sagen, at Martens i sit svar af 6. april 2000 på Kommissionens begæring om oplysninger af 22. marts 2000 i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17 på ingen måde har anført, at der havde været tale om prisniveauer eller fordeling af kunder under de pågældende møder. I sit svar på klagepunktsmeddelelsen har Martens endog udtrykkeligt bestridt, at der under disse møder var indgået aftale om priser eller fordeling af markedet, og har tværtimod rejst tvivl om rigtigheden af Interbrews udtalelser. Den anfægtede beslutning bekræfter i øvrigt, at Martens har bestridt, at der forelå en overtrædelse, da Kommissionen har anført, at Martens under proceduren blot har samarbejdet på en måde, der har fremmet dens gang.

121 Med hensyn til Alken-Maes indeholder det svar, som dette selskab har afgivet den 5. april 2000 på Kommissionens begæring om oplysninger af 22. marts 2000, ikke nogen udtrykkelig bekræftelse af, at der var tale om en samordning med hensyn til priser eller fordeling af kunder. I den anfægtede beslutning har Kommissionen blot

nævnt, at Danone på vegne af Alken-Maes ikke har bestridt, at der på møderne blev talt om priser og kundefordeling.

122 Det fremgår således klart af en sammenligning af henholdsvis Martens' og Alken-Maes' grad af samarbejde med graden af sagsøgerens samarbejde, at Kommissionen har tilsidesat ligebehandlingsprincippet ved at ligestille sagsøgeren med de to andre virksomheder. I modsætning til, hvad Kommissionen har anført, er sagsøgeren gået langt ud over ikke at bestride de faktiske omstændigheder ved i sit svar af 5. april 2000 på begæringen om oplysninger at afgive væsentlige erklæringer om formålet med og omfanget af kartelmøderne om handelsmærkeøl.

123 Kommissionen har for det første fremhævet, at skønt størrelsen af nedsættelsen af de bødebeløb, der er pålagt henholdsvis sagsøgeren og Martens, er identiske, er begrundelserne for disse nedsættelser forskellige. Mens sagsøgeren har fået sin bøde nedsat for ikke at bestride de faktiske omstændigheder, har Martens fået nedsat sin på grund af selskabets samarbejde under proceduren. Ingen af de to virksomheder har såvel fået en nedsættelse for ikke at bestride de faktiske omstændigheder som en nedsættelse for at samarbejde under proceduren.

124 I betragtning af, at sagsøgeren implicit har påberåbt sig, at den bødenedsættelse, der er givet Martens, er uberettiget, har Kommissionen gjort gældende, at det med hensyn til bøder fremgår af fast retspraksis, at en argumentation om, at sagsøgeren bør få en ulovlig nedsættelse i henhold til ligebehandlingsprincippet, ikke kan tiltrædes. Sagsøgeren kan derfor kun få en yderligere nedsættelse i kraft af omfanget af sit eget samarbejde. Da sagsøgeren imidlertid har begrænset sig til at opfylde sin pligt til ved at besvare den begæring om oplysninger, som blev rettet til selskabet i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17, uden at gå ud over, hvad det var forpligtet til at meddele, er omfanget af sagsøgerens samarbejde ikke gået ud over, at virksomheden ikke har bestridt de faktiske omstændigheder, som Kommissionen har taget i betragtning.

125 Hvad for det andet angår sagsøgerens og Alken-Maes' respektive situationer har Kommissionen fremhævet, at de ligner hinanden, da de har begrænset sig til ikke at bestride de relevante faktiske omstædigheder. Det er i følge Kommissionen derfor logisk, at de har fået en identisk behandling.

— Rettens bemærkninger

126 Da det tredje anbringendes første led er blevet forkastet, er det med rette, at sagsøgeren har fået en nedsættelse af sin bøde på 10%, alene fordi sagsøgeren ikke har bestridt de relevante faktiske omstændigheder.

127 Argumentet om, at den omstændighed, at Kommissionen har givet Martens en nedsættelse på 10% af denne bøde, er udtryk for en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet i forhold til sagsøgeren, fordi Martens, da dette selskab ikke har erkendt de faktiske omstændigheder, ikke skulle have haft en sådan nedsættelse, må derfor anses for at være uden relevans.

128 Sagsøgeren befinder sig i øvrigt i en situation, der er helt sammenlignelig med Alken-Maes', som ligeledes i henhold til samarbejdsmeddelelsens punkt D 2, andet led, har fået en bødenedsættelse på 10% for ikke at bestride de faktiske omstændigheder. Det kan derfor ikke fastslås, at ligebehandlingsprincippet er tilsidesat med hensyn til sagsøgeren og Alken-Maes.

129 Det følger heraf, at anbringendes andet led samt anbringendet i sin helhed må forkastes.

130 Under disse omstændigheder bør Kommissionen frifindes i det hele.

## Sagens omkostninger

131 I henhold til procesreglementet artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges virksomheden at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Femte Afdeling)

**1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.**

**2) Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.**

Vilaras Martins Ribeiro Jürimäe

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 6. december 2005.

E. Coulon M. Vilaras

Justitssekretær Afdelingsformand

Indhold

Retsforskrifter ..... II - 5266

Sagens faktiske omstændigheder ..... II - 5269

Retsforhandlinger og parternes påstande ..... II - 5276

Retlige bemærkninger ..... II - 5278

Det første anbringende om tilsidesættelse af begrundelsespligten samt af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og af retningslinjerne på grund af en urigtig vurdering af sagsøgerens faktiske økonomiske muligheder for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade ..... II - 5278

Det første led om tilsidesættelse af begrundelsespligten på grund af en manglende afgrænsning af segmentet for handelsmærkeøl som det relevante marked ..... II - 5279

— Parternes argumenter ..... II - 5279

— Rettens bemærkninger ..... II - 5280

Det andet led om tilsidesættelse af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og af retningslinjerne på grund af en urigtig vurdering af sagsøgerens faktiske mulighed for at påføre andre økonomiske beslutningstagere, herunder forbrugerne, alvorlig skade ..... II - 5285

— Parternes argumenter ..... II - 5285

— Rettens bemærkninger ..... II - 5286

Det andet anbringende om tilsidesættelse, dels af retningslinjerne på grund af en urigtig vurdering af den rolle, som sagsøgeren spillede i kartellet, dels af begrundelsespligten ..... II - 5288

Parternes argumenter ..... II - 5288

Rettens bemærkninger ..... II - 5290

Det tredje anbringende om tilsidesættelse af samarbejdsmeddelelsen samt af ligebehandlingsprincippet ..... II - 5293

Det første led om tilsidesættelse af samarbejdsmeddelelsen og af ligebehandlingsprincippet som følge af Kommissionens gunstigere behandling af Interbrew II - 5293

— Parternes argumenter ..... II - 5293

— Rettens bemærkninger ..... II - 5298

Det andet led om tilsidesættelse af samarbejdsmeddelelsen og af ligebehandlingsprincippet som følge af den behandling, som er givet sagsøgeren på den ene side og Martens og Alken-Maes på den anden side ..... II - 5302

— Parternes argumenter ..... II - 5302

— Rettens bemærkninger ..... II - 5305

Sagens omkostninger ..... II - 5306